

Verden trenger et bærekraftig havbruk

Vedtatt av SVs landsstyre 26. november 2022.

Havbruk produserer mat som verden etterspør. Næringen er også viktig for bosetting og sysselsetting i mange lokalsamfunn langs kysten. Samtidig har havbruk konsekvenser for miljøet og tar opp arealer. Det er derfor viktig at vi klarer å forvalte ressursene på en bærekraftig og rettferdig måte. I dag domineres næringen av få store selskaper som har store overskudd. SV mener havbruksnæringen må utvikles med strengere miljøkrav, bidra mer til fellesskapet gjennom skatter og avgifter og fortsatt sikre lokal verdiskaping.

For å sikre dette vil SV:

- ha strengere miljøkrav og bedre fiskevelferd for tildeling av nye konsesjoner
- beskytte villaksen og andre ville arter i fjordene
- innføre en grønn grunnrenteskatt og beholde produksjonsavgiften
- at landbaserte anlegg ikke skal føre til nye naturinngrep
- styrke det lokale eierskapet og forvaltningen
- øke andelen norskproduserte fôrråvarer
- sikre gjenbruk/gjenvinning av slammet

Strengere miljøkrav og bedre fiskevelferd

SV mener at dødeligheten av smolt må være mindre enn 10 % om det skal gis tillatelse til økt biomasse på anlegget. Slik sikres bedre fiskevelferd og en begrensning av arealbruk. Ingen nye konsesjoner skal gies før miljøkrav oppfylles. Dersom miljøkravene brytes må Mattilsynet ha sanksjonsmuligheter, og konsesjoner må kunne trekkes tilbake.

Beskytte villaksen og sikre sameksistensen med ville arter i fjordene

Rømt oppdrettsfisk er en trussel mot ville fiskebestander og økosystemer, og rømt laksefisk er et stort problem for den truede villaksen. SV mener at oppdrettsfisk må merkes for å være mulig å identifisere, for eksempel ved rømming.

Det må stilles krav til næringen om null lokal forurensning og forsøpling. Næringen har fjordene til låns og skal ikke forverre levekårene for de ville artene ved å ikke rydde opp etter seg. Slammet under oppdrettsanlegg er skadelig for bunnfaunaen, men samtidig en ressurs som skal samles opp. Dette skal ses i sammenheng med gjødselproduksjon og bioenergiproduksjon.

Grunnrenteskatt

Regjeringen har foreslått en grunnrenteskatt for oppdrett av laks, ørret og regnbueørret på 40 prosent. Grunnrente er avkastning utover hva som er normalt i andre næringer, basert på utnyttelse av en begrenset naturressurs. Det er de som er tildelt konsesjoner til å utnytte ressursene som må betale en skatt på denne grunnrenten. Oppdrettsnæringen bruker fellesskapets knappe ressurser og må dermed tilbakeføre verdier av denne utnyttelsen til fellesskapet. SV mener derfor en grunnrenteskatt på oppdrettsnæringen må innføres.

Samtidig mener vi grunnrenteskatten som innføres må være grønn. Det er et stort behov for omstilling av næringen. Derfor bør det utvikles en modell for grunnrenteskatten som gir

fordeler for anlegg som oppfyller visse miljøkrav og gjenbrukskrav. Disse kravene må inkludere: lav dødelighet, gjenbruk av slam, krav om null lus, null rømming, null ressurser på avveie og forurensningsfritt. Videre ønsker vi at grunnrenteskatten også inkluderer torsk og landbaserte anlegg.

Arbeidsgiveransvar

I dag er oppdrettsnæringen fritatt for lønnsplikt de første 14 dagene av permitteringstiden, da de nyter godt av særordningen for sesongarbeidere i fiskerinæringen. SV vil gjeninnføre lønnsplikt for arbeidsgiver i oppdrettsnæringen.

Landbasert oppdrett skal ikke føre til naturinngrep

Landbasert oppdrett har blitt sett på som en løsning for å ivareta miljøhensyn i oppdrettsnæringen, men det gjøres betydelige inngrep i strandsonen for å etablere oppdrett på land langs kysten vår. Dette har alvorlige miljøkonsekvenser. Felles for flere av prosjektene for landbasert oppdrett er at de innebærer sprenging av holmer og areal med betydelige naturverdier for å etablere anlegg.

Landbasert oppdrett må legges til arealer hvor naturhensynet kan ivaretas og slik sikre at landbasert oppdrett blir en bærekraftig løsning.

Styrket forvaltning og lokale ringvirkninger

SV vil styrke forvaltningen i havbruket og sikre lokale ringvirkninger. Konesjonene skal falle tilbake til fellesskapet om de går ut av bruk, eller om næringsaktører får inndratt konsesjonen på grunn av ikke-miljøvennlig drift. Nye oppdrettskonsesjoner som tildeles skal ikke være omsettelige, men være i fellesskapets eie.

Det må stilles strenge miljøkrav, og hensynet til ville arter må ha avgjørende betydning når havområder reguleres til oppdrettslokasjoner. Nasjonale laksefjorder og terskelfjorder må skjermes for havbruksaktivitet. I områder som er viktige gytefelt for kysttorsken, skal det ikke være anlegg. Et eksempel til etterfølgelse er at områdene Lille Vinna og Torskefjorden ble tatt ut av den nylig vedtatte arealplanen i Hammerfest kommune, nettopp av hensyn til kysttorsken.

SV vil sikre at produksjonsavgiften for oppdrettsnæringa innrettes slik at hoveddelen av inntektene tilfaller vertskommunene og en mindre del går til fylkeskommunen.

Øke andelen norskproduserte fôrråvarer

SV vil innføre et mål om bærekraftig fiskefôr for oppdrettsnæringen med en opptrappingsplan som gradvis økes til 100 prosent for bærekraftig fôr innen 2030. Det betyr at fiskefôret ikke skal inneholde miljøgifter, være fri for avskogingsrisiko og ikke true marine arter. Den importerte soyaen i fiskefôret må erstattes med for eksempel alger. For å finne gode alternativer fram til 2030 må forskningsinnsatsen på bærekraftig fôr intensiveres.